

gúria, on tindria una forma més o menys com *sperba*, i en arribar al sard, idioma on no existeixen mots en *sp-* (*sp-* llatí es convertí en *isp-* totalment a Sardenya) hi va intercalar una vocal entre la *p* i la *s* No fóra estrany que, després, a Ligúria, *sperba* hagi estat eliminat per l'it. comú i llatí *sorba*, i que en canvi s'hagi mantingut en un territori tan conservador com Sardenya i no gaire accessible a la influència italiana abans del S. XVIII Cert que avui no tenim notícies de l'existència d'aqueix tipus en el Nord d'Itàlia ni a Còrsega (Atlas de Bottiglioni, 1023, 1024), però cal tenir en compte que l'*AIS* quasi no ens dóna més que els noms del *Sorbus Aucuparia*, que potser perquè sigui rar a la plana lombarda i lligur ha causat la grossa llacuna que en aqueix mapa es veu en aquesta regió. — 4 Si ho entenc bé, la idea de Pedersen devia ser que hi hagué un estat de fluctuació en britònic a causa del tractament vacillant de *sk-*, i que aquesta fluctuació (o per ultracorreccions?) s'estendria als mots (menys nombrosos) en *ks-* fent que *KSERO-* hi tingués el mateix resultat que *sk-*; veg. Pedersen, *Vgl Grammer der keltischen Sprachen* 1, 78, 77 (§§ 49.4 i 49.2). No sóc capaç de veure obstacles clars per una banda ni per l'altra, i llavors és prudent atènyer-se a l'especialista de més gran autoritat: possiblement té raons que no ens diu o que no expressa en forma prou transparent. Però el cas és que tant l'autoritat de Pokorny com la de Pedersen són grans i em sembla que en l'opinió comuna no pesa menys la d'un que la de l'altre. — 5 Hi ha dues poblacions dites *Cérvoles*, una a la vall del Flamicell, l'altra, *La Pobla de Cérvoles*, entre les Borges i el Priorat. Totes dues s'anomenen en la forma *Cérvolles* en el cens de 1359 (*CoDoACA* XII, 40, 76), però a la segona es deu referir el *locum qui dicitur Sorboles in territorio Siurana* en un doc. de 1157 (Morera, *Tarragona Cristiana* I, p. LXI) Sembla, doncs, que es tracta del diminutiu *SORBŪLA*, amb el mateix canvi de la vocal radical que *serva*. I un tercer *Cérvoles*, ermita d'Os de Balaguer.

Serva, V. *servir* i *servar* *Servador*, *servament*, V. *servar* *Servandejar*, V. *sarabanda*

SERVAR, del ll *SĒRVĀRE* 'servar', 'conservar'. □ 1.ª doc : 1244.

«Si treves fossen trenchades --- sia emenat e departid; e açò desús dit prometem *servar* e tenir Nós En Poncz bispe --- e açò meteix promet jo B. prior ---» 1244, pacte de treves entre el Bisbe d'Urgell i el Comte de Foix (PPujol, *DocVgUrg.*, 9.29); «aquests ayals són naturals e grans clergues, e són hòmens qui en alcunes coses no *serven* bé los manaments de nostra Ley, e per açò nós los havem entre nós quax a heretges», Llull (*Gentil*, p. 283); «Jo primerament pose dessús orde als affers: primer, dels pobres de Déu; segonament, del fisc; e terç, de les gents. E aquest orde: *serve* s hui? Plàcia us-ho veure: cercats tots los oficials --- e trobarets que --- no tant solament <no>

serven lo dit orde, ans, ço que pijor és, del primer e del terç no s curen ---, mas del segon, quant a --- exactió de bans e de penes, hagués-n'hi!», Eiximenis (*Do. Comp.*, *CoDoACA*, 79).

En fi, parla un pensador lliure: «Salamó --- en la fi del dit *Eclesiastes*, quaix determenant, hi ajusta --- Tro que sia tornada la pols en la sua terra --- La fi de les paraules totes ensems ojam: --- Tem Déu e *serva* los seus manaments: a açò fer és creat tot hom». «No s pot dir que en Àsia dones no hagen edificades ciutats notables --- L'Imperi de Cartage --- Àsia e Europa encara *serven* los noms de les dones que, en aquelles, per actes magnífics floriren», BMetge (*Somm* I, IV, *NCL*, 21 17, 140 24)

També, però, és freqüent des d'antic que s'apliqui en sentits molt materials i amb tendència a formar certs grups fraseològics que comencen d'estereotiparse. Aliments: «Mana el veuger --- als de dins e als de fora, que no n'i aya negun ni neguna qui gaus comprar --- cebes de *servar*, per revendre deguna manera sinó dins la vila de Perpenyà ---» a. 1311: Alart hi posa la nota: «les *cebes de servar* ou *servadores* 'à conserver', sont apelées auj., en catalan, de *serva* 'de conservation'» (*RLR* XI, 175).

«*Serva m* o ateny los pactes --- diu lo comprador», JnEsteve (*Li Eleg*) Pacte era el del poderós que garantia la integritat d'un home, amb qui convé tractar, prometent-li seguretat, «guiant-lo», i calia llavors *servar* el pacte previ.

Amb graciós i insinuant artifici, Tirant lo Blanc demana 'guiatge' a la Princesa Carmesina abans de presentar-s'hi: «--- Torna a suplicar --- que lo guiatge no li vullau denegar, car certament ell no entraria dins lo castell --- sens guiatge de la mà vostra scrit --- Com Tirant tingué lo guiatge en la mà --- se'n pujà al castell --- la Princesa lo véu, levà s en peus, e axí prest com Tirant la véu, alçà grans crits --- dient: --- *Servau-me* lo guiatge, senyora, per què no m *servau* lo guiatge? per què me presonau tan cruelment? --- *Servau-me* lo guiatge e tornau-me en ma llibertat ---. --- Yo só contenta de *servar-vos* vostre guiatge ---. --- *Servau-me* lo guiatge --- car jamés en ma vida tan cruel ne tan fort presó no sent»..., JoMartorell (Ag II, 264-6). Unes condicions que «no li ha volgudes *servar* ---» un contractant, en el doc. ross. de 1385, que cito extensament a *TIBAR*; «pus que tu m'o promets, jo restaré, mas pensa de *servar-m'o*», *Decam* VI, § 7, 324 19 (trad. «pensa d'osservarlomi»).

'Governar un cavall': «Phiton, fill del Sol, hom jove e animós qui volc regir lo carro del sol --- que l pare li digués los grans perills --- dix ---: --- Sàpies, fill, que la primera via que tindràs és fort difícil e los cavalls, qui seran frescs, no poràs bé retenir ne *servar* ---», AntCanals (*De Provid*, *NCL*, 115.20). En fi, en forma semblant als cavalls, s'aplica a les naus, probablement amb el matís originari de 'resistir-ne el moviment', d'on després 'mantenir-lo en la direcció volguda': en un inv. de Bna., de 1354: «--- rems de la dita barcha, it. patella de *servar*; it. l'escala del dit uxer; ---» (Bofarull, *Ant. Marina Cat.*, 79); avui és usual *servá* usat